

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 320/24
12.6.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Виолета Митровић, адвокат из Београда, Београдска 68, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Петар Учајев, адвокат из Београда, Новопазарска 41, ради развода брака по тужби и ради развода брака и супружничког издржавања по противтужби, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П2 962/22 од 21.2.2024. године, у седници већа одржаној дана 12.6.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П2 962/22 од 21.2.2024. године, у четвртном и петом ставу изреке.

УКИДАЈУ СЕ решења садржана у другом и трећем ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П2 962/22 од 21.2.2024. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 962/22 од 21.2.2024. године, првим ставом изреке разведен је брак закључен дана ...2015. године у Београду уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје Палилула под текућим бројем ... за 2015. годину, између тужиоца АА из ..., рођеног дана ... године у .., од оца ... и мајке ... и тужене ББ из ..., рођене дана ... године у ..., од оца ... и мајке ...

Другим ставом изреке, одбачена је противтужба (погрешно означено противтужбени захтев) тужене ББ у делу којим је тражила да се обавезе тужилац да туженој исплати износ од 169.947,80 динара на име дуга услед исплаћених рата кредита са законском затезном каматом почев од дана доношења пресуде 21.2.2024. године. Трећим ставом изреке, одбачена је противтужба (погрешно означено противтужбени захтев) тужене у делу којим је тражила да се утврди да има ванкњижно право заједничке својине на посебном делу – гаражном месту ... у Улици ..., ..., лист непокретности ... КО ... по основу стицања у ванбрачној заједници са тужиоцем. Четвртим ставом изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужилац да туженој на име издржавања плаћа месечни износ од 60.000,00 динара на означени број рачуна код “ОТП банке”, сваког 1. до 5. у месецу почев од дана подношења тужбе 17.6.2022. године, па све док та обавеза траје, као и износ од 309.660,00 динара за период од 13.8.2022. године, као момента кад су се стекли законски услови за издржавање, па до дана подношења тужбе 17.6.2022. године, а са законском затезном каматом од дана пресуђења 21.2.2024. године, па до исплате. Петим ставом изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Благовремено изјављеном жалбом тужена је првостепену пресуду побијала из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” , бр.72/11...18/20) у другом, трећем, четвртном и петом ставу изреке. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражила.

Тужилац је доставио одговор на изјављену жалбу тужене. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку у вези са одредбом члана 202 - 207 Породичног закона (“Службени гласник РС”; бр. 18/05, 72/11 и 6/15), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности на основу члана 386 став 3 истог закона, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни и непротивречни разлози о битним чињеницама, тако да се она неосновано побија и због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, тужилац и тужена започели су ванбрачну заједницу 2009. године а брак су закључили дана ...2015. године. Заједница супружника престала је октобра 2021. године.

Тужилац је рођен дана ... године. Власник је и директор предузећа .. у којем је запослен и остварује зараду на месечном нивоу у износу од 100.000,00 динара. Тужилац не поседује непокретности, живи у изнајмљеном стану са својом девојком. Трошкови становања износе 500 евра од чега је 400 евра закупнина и 100 евра комуналије. Нема законску обавезу издржавања других лица, а због здравствених проблема тужилац на месечном нивоу за лекове издваја око 10.000,00 динара. Болује од

повишеног шећера у крви, високог крвног притиска, свакодневно користи инсулин и друге лекове, има повреду кичме, ратни је инвалид, али се инвалидске пензије одрекао. Поседује аутомобил марке “Ренц Ровер” 2009. годиште, купљен 2020. године за 6.000 евра, а за регистрацију аутомобила на годишњем нивоу издваја 120.000,00 динара, док за гориво на недељном нивоу издваја 7.000,00 динара, за куповину цигарета на месечном нивоу издваја око 27.000,00 динара. Тужилац осим зараде друге приходе не остварује, а девојка са којом живи је запослена.

Тужена је рођена дана ... године. Незапослена је од августа 2022. године и нема приходе. За време трајања заједнице са тужиоцем била је радно ангажована на пословима административног радника у фирми тужиоца од 2009. године до августа 2022. године, када је добила отказ. Проблеми између тужиоца и тужене почели су 2020. године, када је мајка тужене задобила прелом кука, а након тога је мождани удар, те је тужена повремено одлазила на посао и повремено радила код куће. Тужена је октобра 2021. године, због поремећених брачних односа напустила стан у ... број ... где је становала са тужиоцем. Станује са мајком и није у могућности да тражи посао, јер је њена мајка 100% зависна од ње. Мајка тужене оставрује пензију у висини од 30.000,00 динара. Тужена је на бироу рада пријављена од новембра 2022. године. За време трајања брачне заједнице парничне странке су купиле стан и аутомобиле на име фирме тужиоца. Простор за фирму површине 220 м2 изнајмљивали су од мајке тужене десет година и плаћали закупнину. Новац од изнајмљивања локала узима брат тужене и тај новац иде на његов рачун. Тужена је задужена кредитом у износу од 525.000,00 динара, који је узет у договору са тужиоцем 2017. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је у складу са одредбом члана 41 Породичног закона Републике Србије развео брак парничних странака пошто је оценио да се сврха брака не може остварити због озбиљно и трајно поремећених брачних односа, а супружници у поступку показали су обострану жељу да се брак оконча. Одлучујући о противтужби у делу којим је тужена тржила да да се обавезе тужени да јој на име дуга исплати износ од 169.947,86 динара услед неисплаћених рата кредита са законском затезном каматом од 21.2.2024. године, као и у делу који се односи на утврђивање заједничке имовине на посебном делу - гаражном месту ... у Улици ... број ... у ..., ЛН ... КО ... по основу стицања у ванбрачној заједници са тужиоцем, првостепени суд је оценио да исту треба одбацити у наведеном делу, пошто се о тим захтевима може одлучивати искључиво у посебном парничном поступку. Одлучујући о делу противтужбеног захтева за супружничко издржавање првостепени суд је у складу са одредбом члана 151 Породичног закона оценио да нису испуњени прописани услови, имајући у виду да тужена није доставила ниједан доказ да тражи нови посао након отказа уговора о раду у августу 2022. године, као и да иста није проглашена инвалидом рада нити је неспособна за рад, па је у том делу одбио као неоснован противтужбени захтев.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Неосновано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права

у погледу одлуке о супружничком издржавању.

Одредбом члана 151 став 1 Породичног закона прописано је да супружник који нема довољно средстава за издржавање, а неспособан је за рад или је незапослен, има право на издржавање од другог супружника, сразмерно његовим могућностима. Ставом 2 истог члана прописано је да нема право на издржавање супружник који је у време склапања ништавог или рушљивог брака знао за узрок ништавости, односно рушљивости. Ставом 3 истог члана прописано је да нема право на издржавање супружник ако би прихватање његовог захтева за издржавање представљало очигледну неправду за другог супружника.

Одредбом члана 202 Породичног закона прописано је да се на поступак суда који је у вези са породичним односима примењују одредбе закона којим се уређује парнични поступак, ако овим законом није другачије одређено.

Одредбом члана 231 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ако суд на основу изведених доказа (члан 8) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице примениће правила о терету доказивања. Ставом 2 истог члана прописано је да странка која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано. Ставом 3 истог члана прописано је да странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји, ако законом није другачије прописано.

Код оцене да ли супружник који тражи издржавање нема довољно средстава за живот, односно нема могућности да их стиче, релевантне су околности прописане императивном одредбом члана 151 став 1 Породичног закона. Само супружник који је материјално необезбеђен и неспособан за рад или је незапослен има право на издржавање на терет другог супружника, под условом да други супружник има могућност да ту обавезу извршава.

Имајући у виду наведено и цитиране законске одредбе, а полазећи од утврђеног чињеничног стања из којег несумљиво произилази да тужена током поступка није доставила ни један доказ из којег би се утврдило да је неспособна за рад, односно да има губитак радне способности (уверења о здравственом стању), по оцени Апелационог суда правилно је првостепени суд закључио да у конкретном случају нису кумулативно испуњени услови прописани цитираном одредбом члана 151 став 1 Породичног закона за обавезивање тужиоца да доприноси издржавању тужене, имајући у виду да тужена није доказала да има губитак радне способност.

Осим тога, тужена жалбом указује да је незапослена и да због погоршаног здравственог стања њене мајке није у могућности да пронађе посао. Поред услова да је супружник незапослен захтева се и да је неспособан за рад и да нема довољно средстава за издржавање. Код оцене да ли супружник који тражи издржавање нема довољно средстава за живот, односно нема могућности да их стиче, релевантне су околности прописане цитираном законском одредбом члана 151 став 1 Породичног закона. Само супружник који је неспособан за рад има право на издржавање на терет другог супружника ако је незапослен и материјално необезбеђен и ако је други

супружник у могућности да ту обавезу извршава. Имајући у виду пасиван однос тужене у погледу стицања средстава за сопствено издржавање (радним неангажовањем) и недостављањем лекарске документације о њеној неспособности за рад, као ни лекарске документације о здравственом стању њене мајке, правилно је првостепени суд закључио да је искључено право тужене на издржавање од стране тужиоца који од тренутних примања задовољава своје потребе и намирује режијске трошкове. Тужена током поступка није доказала да је услед болести или инвалидности неспособна да својим радом оствари средства за своје издржавање. Из наведених разлога и по оцени овог суда нису испуњени услови из члана 151 став 1 Породичног закона за обавезивање тужиоца да издржава тужену, с обзиром на то да код тужене не постоји губитак радне способности и да својим радом може да стекне потребна средства за издржавање, као и околност да није предузела ни једну радњу којом би своју материјалну ситуацију побољшала радним ангажовањем, па таквим поступањем није искористила могућност стицања зараде, а није се пријавила ни за социјалну помоћ.

Неосновани су жалбени наводи о непотпуно утврђеном чињеничном стању, јер је првостепени суд извео све предложене доказе од значаја за утврђивање битних чињеница, а исте је правилно и потпуно оценио у свему правилно примењујући одредбу члана 8 Закона о парничном поступку у вези са одредбом члана 205 Породичног закона.

Приликом доношења одлуке Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али их посебно не образлаже, јер су исти без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Правилна је одлука о трошковима поступка садржана у петом ставу изреке побијане пресуде, јер је иста донета правилном применом одредбе члана 207 Породичног закона водећи рачуна о разлозима правичности.

На основу изложеног, применом одредбе члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку и применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове одлуке.

Међутим, решења садржана у другом и трећем ставу изреке побијане пресуде којима је одбачена противтужба (погрешно означено противтужбени захтев) у делу који се односи на дуг и утврђење својине на означеној непокретности морала су бити укинута. Према стању у списима, тужена је дана 20.1.2023.године, доставила одговор на тужбу с противтужбом, а решењем првостепеног суда од 27.2.2023.године, исправљеним решењем истог суда од 27.3.2023.године, одређено је одвојено расправљање по противтужби у наведеном делу, те је у циљу одвојеног расправљања формиран посебан предмет, тако да наведени захтеви у овој парници више не егзистирају, па првостепени суд о истима није могао одлучивати, јер у складу са чланом 3 став 1 Закона о парничном поступку суд одлучује у границама захтева који си постављени у поступку.

Тужба је иницијална парнична радња којом се покреће парнични поступак и омогућава приступ суду и захтева пружање правне заштите одређеног права.

Противтужба је по својој суштини тужба тужене и за њу важе иста правила као и за тужбу, али је парнични суд овлашћен да у смислу члана 327 и 328 Закона о парничном поступку одлучи о одвојеном или заједничком расправљању по тужби и противтужби. Ако се по противтужби расправља одвојено, за ту парницу важе сва правила као за тужбу.

Одредбом члана 198 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да до закључења главне расправе тужени може поднети код истог суда противтужбу, ако је захтев противтужбе у вези са тужбеним захтевом или ако ти захтеви могу да се пребију или ако се противтужбом тражи утврђење неког права или правног односа, од чијег постојања или непостојања зависи у целини или делимично одлука о тужбеном захтеву.

Одредбом члана 290 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да у току припремања главне расправе до рочишта за главну расправу суд одлучује о свим питањима који се тичу управљања поступком. Ставом 2 истог члана прописано је да жалба није дозвољена против одлука о управљању поступком које суд доноси у току припремања главне расправе.

Имајући у виду наведено и цитиране законске одредбе, у фази припремања главне расправе задатак суда је, између осталог, да утврди да ли постоје процесне претпоставке од којих зависи допустивост расправљања и одлучивања о главној ствари. Ова фаза поступка има за сврху да суд прво расправи питања која могу бити сметња за даљи ток поступка. Припремањем главне расправе руководи председник већа, односно судија појединац, овлашћен да доноси одлуке о процесним питањима, која могу бити од утицаја на даљи ток поступка, а ту, између осталог, спада и одлучивање о спајању или раздвајању поступака, као питању које се тиче управљања поступком. Дискреционо је право суда да ли ће одредити одвојено расправљање о појединим захтевима. Некада је по природи ствари неопходно одмах по пријему тужбе раздвојити поступање по различитим захтевима или по више захтева, као што је случај када закон предвиђа различиту стварну надлежност суда за одређену врсту спорова.

Имајући у виду наведено и цитиране законске одредбе, а полазећи од стања у списима из којег несумњиво произлази да је решењем Првог основног суда у Београду П2 962/22 од 27.2.2023. године исправљеним решењем истог суда П2 962/22 од 27.3.2023. године, одређено да се одвојено расправља по противтужби тужене поднете дана 20.1.2023. године, против тужиоца у делу тужбеног захтева који се односи на поделу имовине стечене током трајања ванбрачне заједнице и дуга од расправљања ради развода брака и супружничког издржавања, тако да се поступак у предмету П2 962/22 ради развода брака и супружничког издржавања наставља, па првостепени суд није могао одлучивати о том делу захтева и противтужбу одбацити, када је одредио одвојено расправљање због чега су наведена решења укинута одлуком садржаном у другом ставу изреке.

Како је тужена успела у жалбеном поступку у незнатном делу, а издатак тужиоца за састав одговора на жалбу од стране пуномоћника адвоката не представља нужан трошак у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, то су применом члана 165 став 1 у вези са чланом 153 Закона о парничном поступку као неосновани одбијени њихови захтеви за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у

трећем ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић